

О‘ZBEKISTONDA SAN‘ATNING O‘RNI

*O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi**Erdjanova Diana Abdumalik qizi**Telefon nomer: +998958194942**E-mail: dianautevovamalic@gmail.com*

O‘zbekistonda san‘atning yuksalishi mamlakatning tarixiy taraqqiyoti, boy madaniy merosi hamda mustaqillik davrida amalga oshirilgan islohotlar bilan uzviy bog‘liqdir. O‘zbekiston hududida san‘at qadim zamonlardan buyon jamiyat hayotining muhim qismi bo‘lib kelgan va har bir davrda o‘ziga xos badiiy shakllar orqali namoyon bo‘lgan. San‘at xalqning dunyoqarashi, ma‘naviyati va estetik didini shakllantiruvchi muhim omil sifatida rivojlanib kelmoqda.

Qadimgi davrlarda O‘zbekiston hududida yashagan xalqlarning hayoti va e‘tiqodlari san‘at asarlarida aks etgan. Arxeologik topilmalar, devoriy rasmlar, haykaltaroshlik buyumlari va bezakli idishlar bu hududda san‘atning yuksak darajada rivojlanganini ko‘rsatadi. Afrosiyob va Varaxsha kabi yodgorliklarda uchraydigan tasvirlar inson, tabiat va jamiyat o‘rtasidagi munosabatlarni badiiy ifodalagan. Islom madaniyatining kirib kelishi bilan san‘at yangi bosqichga ko‘tarildi. Me‘morchilik, xattotlik, miniatyura va naqqoshlik san‘ati keng rivojlandi. Masjid va madrasalar qurilishida nafis bezaklar, murakkab geometrik shakllar va yozuv san‘ati asosiy o‘rin egalladi. Samarqand, Buxoro va Xiva shaharlarida bunyod etilgan me‘moriy obidalar o‘zining go‘zalligi va mukammalligi bilan ajralib turadi.

Temuriylar davrida san‘at va madaniyat yuksak cho‘qqiga chiqdi. Amir Temur va uning vorislari san‘atkorlarga katta e‘tibor qaratib, ularning ijod qilishlari uchun qulay sharoitlar yaratdi. Bu davrda me‘morchilikda ulkan inshootlar, tasviriy san‘atda esa nafis miniatyuralar yaratildi. Temuriylar davri san‘ati butun Sharq uyg‘onishining muhim qismi bo‘lib, jahon madaniyatiga katta ta‘sir ko‘rsatdi.

Keyingi asrlarda xalq amaliy san'ati rivojlanib, milliy an'analar mustahkamlandi. Kashtachilik, kulolchilik, zargarlik, yog'och o'ymakorligi va gilamdo'zlik san'ati xalq hayotining ajralmas qismiga aylandi. Har bir hududning o'ziga xos ranglar va bezak uslublari shakllandi. Ushbu san'at turlari avloddan avlodga o'tib, milliy meros sifatida saqlanib kelmoqda.

XX asrda O'zbekiston san'ati yangi yo'nalishlar bilan boyidi. Tasviriy san'at, teatr, musiqa va kino rivojlanib, professional ijodkorlar yetishib chiqdi. Rassomlar asarlarida milliylik va zamonaviylik uyg'unlashdi. Teatr sahnasida xalq hayoti va ijtimoiy masalalar yoritildi, musiqa san'atida esa an'anaviy maqomlar bilan bir qatorda yangi janrlar shakllandi.

Mustaqillik yillarida O'zbekistonda san'atni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratildi. Milliy qadriyatlarni tiklash, tarixiy merosni asrash va targ'ib qilish davlat siyosatining muhim yo'nalishiga aylandi. San'atkorlar uchun ijod erkinligi kengaydi, yangi ko'rgazmalar, festivallar va tanlovlar tashkil etildi. O'zbek san'ati xalqaro maydonda tanila boshladi.

Zamonaviy san'atda milliy an'analar bilan birga zamonaviy g'oyalar ham aks etmoqda. Rassomlar va dizaynerlar o'z asarlarida tarixiy ramzlar va yangi shakllarni uyg'unlashtirib, zamonaviy badiiy ifodalarni yaratmoqdalar. Bu san'atning doimiy rivojlanib borayotganini ko'rsatadi.

Bugungi kunda musiqa, teatr va kino san'ati ham jadal rivojlanmoqda. Maqom san'ati qayta tiklanib, yoshlar orasida ommalashmoqda. Teatr va kino asarlarida milliy tarix, bugungi hayot va umuminsoniy qadriyatlar aks ettirilmoqda. Bu esa san'atning tarbiyaviy va ma'naviy ahamiyatini yanada oshirmoqda. O'zbekistonda san'atning yuksalishi yosh avlod tarbiyasi bilan ham chambarchas bog'liq. Ta'lim muassasalarida san'at fanlariga e'tibor kuchaytirilib, iqtidorli yoshlarni qo'llab-quvvatlash tizimi yo'lga qo'yilgan. Bu kelajakda san'atning yanada rivojlanishiga mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi